

OPRAVDOVÝ
KRESŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝÁNSZKY.	<i>Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</i>
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Sľuby ľudovej strany.

Ze ľudová strana roznieťila náboženskú nesyvornosť a že nesyvornosť fahá vždy a v každom prípade za sebou *boj*, to dokazovať človeku, ktorý má len koľko-toľko pochopu o živote, je zbytočné. Ved' pozrime si na príklad len rodinu, v ktorej sa rozhostila nesyvornosť, tento zárodok všetkého zlého, uvidíme, že tá rodina upaduje, jeden fahá «čihí,» druhý «hota»; za tým nasledujú vady, s týmito úpadok a potom boj brata proti bratovi, boj sestry proti sestre, až stúpajúci úpadok zničí majetok a oba bratia sú na žobráckej palici.

A čo platí o rodine, to platí aj o krajine, lebo obyvatelia krajiny sú tiež v širšom smysle slova rodina, obývajú jeden dom — vlasť našu uhorskú a keď sa rozhostí medzi nimi nesyvornosť, tak vyjdu na mizinu jako tí bratia, ktorí následkom nesyvornosti nevedeli sa shodnúť na otcovskom majetku. Koľkokrát nesyvornosť bola príčinou, že brat vraždil rukou siahol na život svojho brata; koľkokrát sa stalo, že následkom nesyvornosti prišla do úpadku celá obec, ba celá krajina, keď sa vodcovia nevedeli dohodnúť ohľadom správy.

Keď sme tedy, drahí rodáci, v krátkosti pripomenuli následky nesyvornosti, ktoré vy sami i

bez toho najlepšie poznáte a o skutočnosti našich slov najlepšie ste presvedčení, pýtame sa vás s čistým svedomím: jako môže človek, ktorý následky nesyvornosti zná, *odobrovať také počínanie, ktoré*

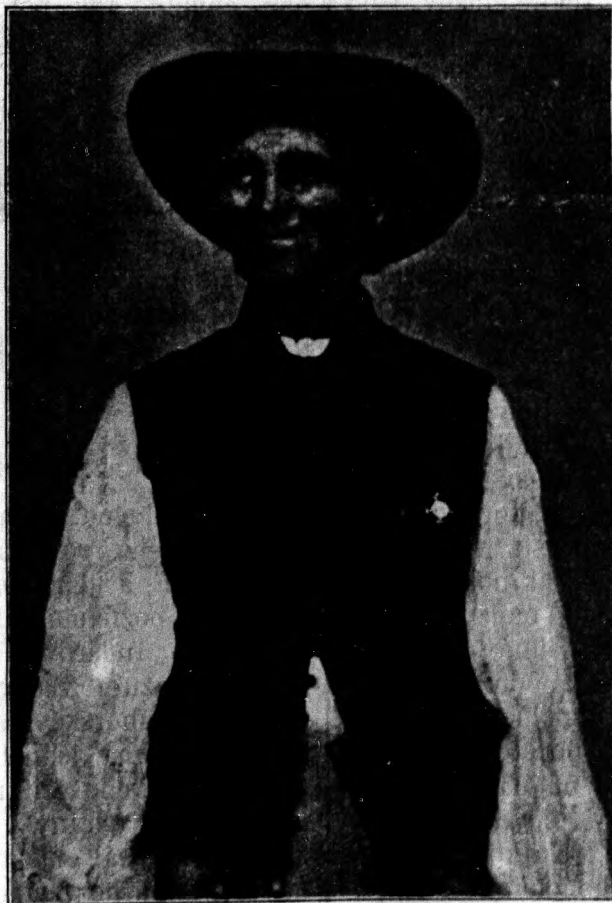
rozsieva nesyvornosť, a tak zkažu rodín, obcí, stolic a konečne zkažu našej vlasti, v ktorej žijeme od tisíc rokov a toto naše dlhé žitie — jako to i uhorský knieža-primas *Vaszary* v jednej svojej slávnostnej kázni povedal — udržala len a výlučne len shoda, **svornosť**.

Uvážte tieto slová!

A že ľudová strana rozsieva nesyvornosť, neshodu, nespokojnosť tieto zárodoky všetkého zla na svete, to nám uzná i ten, kto sa k ľudovej strane priznáva a myslím, že nám to tiež netreba veľmi dokazovať človeku, ktorý trochu ďalej vidí od nosa, ale preto v krátkosti ct. čitateľov upozorníme i na toto.

Ľudová strana vo svojich, z cirkevných fundácií udržovaných časopisoch hlása nesyvornosť, neshodu. Lebo ved' to len

nemožno nazvať svornosťou, keď píšú noviny ľudovej strany, že evanjelická cirkev *je blud*, že ten a ten človek prestúpil z bludu evanjelickej cirkve na vieru katolícku, jako to neraz stálo v novinkách «Kresťanom» nazvaných. Nuž či týmto nepopudzuje najlepšieho suseda evanjelika

Ondrej Mazán, rychtár z Bohuníc.

proti najlepšiemu susedovi katolíkovi, či tým nekladie katolíkovi na srdce, aby opovrhol evanjelikom. Nuž nechže mi povie dakto na to, že je to hlásanie shody a svornosti. A potom na novomestskom shromaždení mámili ľud tým, že vraj evanjelici pristúpili k tej strane, ktorej časopisy nazývajú ich vieru bludom! Nuž či si človek so zdravým rozumom vie predstaviť takého luterána alebo katolíka, ktorý by pristúpil ku takej strane, ktorá jeho vieru nazýva bludom? Nie, takého človeka niet, nech si je on katolík, luterán, kalvín alebo mohamedán a taká myšlienka ku zavedeniu ľudu môže sa zrodíť len v modzdu veľkopanských vodcov ľudovej strany, ktorí od dlhej chvíle nemajú nad iným čím rozmýšľať.

Že časopisy ľudovej strany hlásajú *nespokojnosť*, to nám tiež netreba veľmi dokazovať. Najlepšie to vedia tí, ktorí sa k ľudovej strane priznávajú. Časopisy tejto strany vyberanými slovami snažia sa dať svojim čitateľom na vedomie, že keď by sa ľudová strana tak dostala k veslu vlády, žeby sa mnohé poplatky, dane snížily, lebo huckajú človeka tým, že jak veľké dane musí človek tejto liberálnej vláde platiť, ktorá vraj peniaze rozhadzuje. Čítal som bol v Kresfanovi, keď pojednávali spoločný rozpočet našej monarchie, že tento časopis bol na rozpočet podotknul: *Sedľač plat!* — Nuž to vieme, že mnohým prišlo tak, že keď by tak ľudová strana zvíťazila, žeby potom tá «sedľač» neplatila. Čerta že nie! Platila by tá «sedľač» potom **ešte viac ako teraz**. A že máme pravdu, keď toto tvrdíme, tiež jasne dokážeme.

Každý človek vie, že naša krajina väčšiu, ba sme možno povedať najväčšiu časťku zo svojich príjmov dáva **na vojsko**, teda na svoju obranu. Naš milostivý panovník, ktorý v korunovačnej prisahе sľúbil chrániť vlasť, najlepšie vie, koľkú a jakú ochranu potrebuje naša krajina, on zo svojho vysokého stanoviska vidí najlepšie, jaké nebezpečie nám hrozia a jaká silná obrana je potrebná proti nim a preto teda odobruje nové výdavky na vojsko, ktoré žiada spoločný minister vojny; sám panovník zvyšuje počet vojska, aby ochránil v každej dobe svoju milovanú krajinu a my za to máme byť len povďačnými jemu, že sa o našu ochranu tak stará. Koľkoráz sa už stalo, že našu krajinu, keď nebolo náležite postarano o obrannú moc, prepadli nepriatelia a pustošili. Pravda toto kaplánik ľudovej strany pochopiť nevie!

Keďže teda väčšiu časťku našich krajinských príjmov vydávame na vojsko — čo i tak každý vie — teda na našu ochranu a novinky ľudovej strany indirektné hlásajú zmenšenie dane, tak po prvú *nehovorí pravdu alebo chcú našu vlasť vydať*

na milosť a nemilosť nepriateľovi v prípade vojny. Jestli tedy tí páni od ľudovej strany vedia, že výdavky na vojsko proti vôli nášho kráľa znížiť nemožno, a tak ani poplatky občanov zmenšit nemožno, tak lebo **klamú** ľud, že bude daň nižšia, alebo sú **zlí vlastenci**, keďby odopreli zvyšovanie výdavkov na vojsko, keďže sa všetky krajiny okolo nás zbroja. A žeby občania, obzvlášte katolícki platili potom ešte viac ako doteraz platia, to je jasnejšie nad slnce, lebo taká strana, ktorej ku mandátom ablegátskym dopomáha kňazstvo — česť výnimkám — povoľovala by kňazom také cirkevné poplatky vyberať, jaké by sa im len ľúbili a zase by sa len ozvalo: *sedľač plat!*

Taký občan vlasti, ktorý nechce svoju vlasť vydať v korisť nepriateľovi, nemôže pristúpiť k ľudovej strane, ktorej časopisy už teraz klamú ľud, alebo nedbajú, žeby nepriateľ v páde nešťastia robil s nami čo chcel. Neverte teda či sa veci majú tak alebo inak, ľudová *strana bez škody krajiny nikomu neľaví, nikoho neoblaží*, jej reči sú len masným motúzkom, aby sa viac ľudí naň chytilo, aby potom kňazské záujmy mohla poistiť.

Jestli by dáke ulavenie chudobe bolo alebo je možné, tak to urobí alebo urobila strana liberálna, lebo veď si len nemyslíte, žeby doterajší vaši ablegáti boli odhlasovali také výdavky, ktoré sú nie, alebo neboly nevyhnutne potrebné. Človek so zdravým rozumom neočakáva teda spásu od ľudovej strany, lebo ju ani očakávať nemôže už i preto, ponevác sľuby ľudovej strany, keďby ich i splnila, boly by na škodu obyvateľstva krajiny tak i tak.

Slovo k rodákom.

Za ľudovou stranou v zápätí a takmer s ňou o závod behá po krajine Gabriel Ugron, vodca neodvislých a jeho prívrženci. Tohoto a týchto už lepšie poznáme, ako tých cez noc z konopí vyrastlých ľudárov, lebo neodvislí už mnoho rokov oblažujú vlasť dľa ich spôsobu. Strana táto horno-uhorské kraje neznepokojuje, a u nás len kde-tu má jednotlivých prívržencov, predsa ale aj my prehovoríť musíme, lebo cieľ náš není sobecký obrany a nápadov, ale my chceme a usilujeme sa objektívne poznať všetky zjavy na dejšti nášho politického života a preto pilne pozorujeme pokračovania a posudzujeme dľa ich hodnoty účinky všetkých faktorov verejnej práce v krajine. — Ugronovci sú najpočetnejšia strana opposície a dejstvovaním svojim sú pre nás veľmi pouční. Od nich a skrz nich poznáme najlepšie hodnotu takých neprimeraných opposícií, aké sa u nás nepravidelne vyvinuly, čo už z predošlých rozjímání známe.

Ugronovci sa spoja s každým dobrým i zlým, s anjelom i čertom nech je len proti vláde, a títo hotoví sú oponovať všetkému, snád' aj neodvlastnosti krajiny, keďby tú vláda uskutočnil zamýšľala. Viac-menej takýchto náhľadov sú i ostatné frakcie opozicionálne, i tieto cieľ a dôvod svojho jestvovania, ak aj nie výlučne, ale v najväčšej miere v tom hľadajú, aby všetko čo vláda previesť chce, hatili a túže k pádu priviedli. A z tohto potom má krajina i národ veľkú škodu. Tak na príklad spomneme jedine deje bežiaceho roku. Rozpočet štátnych príjmov a výdavkov musí mať každý štát, lebo len kto počtuje, ten gazduje. To je taká známa pravda, že proti tej nikto slova prerieť nesmie. Vie to každý občan a tak vie to aj každý ablegát, že rozpočet ustálený byť musí. Vláda ho včas predostrela, finančná kommissia snemová ho dôkladne preskúmala a takto pripravený prišiel pred snem.

Kommissia predostrela dôkladne sostavenú svoju mienku o ňom; finančný minister všestranne a zovrubne ho objasnil v svojej reči. Ablegáti toto všetko na štátne útraty za drahé peniaze vytlačené jedonkaždý dostal k preštudovaniu, a tak krajina právom očakávať mohla, že takto obznámený rozpočet trebárs dľa potreby čo najdôkladnejšie, ale za jeden lebo dva mesiace pretrasú, posúda, ponapravajú a prijmu. Podrobný pretras rozpočtu predchodí generálna debatta, a za ním nasleduje takzvaná appropriacia, to jest votovanie, oddanie do prevedenia tohoto rozpočtu vláde. V týchto dvoch sa môžu do sýtosti rozhadzovať opozície osobníckársky, v samom posudzovaní a ustáľovaní jednotlivých posícií rozpočtu má ale pokračovať vecne, odborne. Čo sme ale videli? Videli sme so žiaľom, ale aj s oprávneným ostiechaním sa, že zákonodarcovia naši nehľadia na potreby vlasti, lež jedine na svoje chůtky. Myslíme pod týmto jedine tých, ktorí to v úplnej miere zaslúžia. Vládna stránka po objasnení svojho stanoviska, po objektívnom posúdení dát rozpočtu sa len z najväčšej prinútenosti púšťala kedy-tedy do nevyhnutnej obrany; opozície ale otrepávali predpotopné frásy, spomínali s malými zmenami i bez nich týždne a mesiace tie isté veci, len aby ustálenie rozpočtu, ktorý byť musí, znemožnili alebo aspoň pretiahli. A vďaka, nie ich rozumom, lež plúciam a hrdlám darila sa im vraj táto «práca» až do pohoršenia a votovanie rozpočtu úplných 7 mesiacov trvalo. Potom hromžili, že liberálna strana a vláda nič nerobí, že to a oné nám chybuje a že to pre lenivú vládu mať nemôžeme a nebudeme. Tak hľa, svaľuje svoje viny neostýchavosť na iných. No marné sú to snahy, my dľa práva nášho a z občianskej povinnosti pozorujeme toto a vieme to posúdiť, i vedľa skutočnej hodnoty ocenit.

Ved' netajíme, my sami uznávame, ba hlásame, že nás mnohé ešte tlačí; že veľa nám je treba ešte vykonať, aby sme aspoň v hraniciach daných pomerov a okolností slušne a s uspokojením jestvovať a dejstvovať mohli. Ktože je ale vinou nerýchleho napredovania? Či ten čo pracuje, a či ten čo tamtomu nástroje z rúk usilovných vydiera a ho v práci všemožne hatí? Lahká na to odpoveď. A preto my, ktorí v najbiednejších krajoch vlasti našej žijeme, ktorí tedy jej potreby u nás a skrz nás najlepšie známe, ktorí sami v potu tváre pracovať sme zvykli a zahalačov, i keď sú to bohatí páni, za nič nemáme ba opovrhujeme nimi: my ľahúčko sa ustálime koho máme voliť. Netreba nám kriklúňov, ktorí všetko hania a sami nič lepšie, ba ani tak, vykonať sú nie v stave. Neziadame my k nám sa vraj z ľútosti uponíživších sa veľmožov, ktorí zo svätej veci zákonodarstva chůtky panské prevádzajú. Nechceme my tých vychýrených mudrcov, čo o ničom — pravda ničomne — hodiny ba aj poldne perorovať vedia. Ale chceme usilovných robotníkov vo vinici národa. Hľadáme a najdeme takých mužov, ktorí poznajú nás i naše potreby a tiež s potrebami krajiny do súzvuku priviesť a tak nám i vlasti pomôcť chcú a vedia. Nedáme sa prázdnyimi rečami mámiť, nedokázaným, ba podozrivým obžalobám veriť nebudeme, lebo dobre vieme, že naháňaný zlodej najprv a najväčšmi vykrikuje: «lapajte ho!»

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Krajinský rozpočet na budúci rok. Poloúradne sa sdeľuje, že ministerská rada už ustálila rozpočet na budúci rok. Rozpočet tento, jakô posledné roky vôbec, vykazuje nepatrný, pár tisíc zlatých obnášajúci zvyšok.

Grécko-katolicke kňazstvo ugošskej stolice z príležitosti popisu kongruy pred hlavným županom sa osvedčilo, že dľa jednomyselného usnesenia pri budúcich voľbách podporovať budú kandidáta liberálnej strany. — Je to potešiteľný zjav, ktorý ďalšieho komentáru nepotrebuje.

Vyznačenie nášho spoločného ministra zahraničia grófa Agenora Goluchowského. Jeho veličenstvo v deň svojich narodenin telegrafične upovedomil ministra zahraničia grófa Goluchowského, že mu udelil rád zlatého rúna, to najväčšie vyznačenie, ktoré môže náš kráľ udeliť. Náš minister zahraničia behom svojho sotva 16-mesačného účinkovania stal sa hodným tohoto vysokého vyznačenia

Akcia národnej strany. Vodeca národnej strany gróf Albert Apponyi celé leto nedal o sebe nič vedieť, odpo-

čieval v cudzozemských kúpeľoch. V nedeľu, 23-ho aug., vydržiavať bude národná strana shromaždenie v Somorji, na ktoré príjde aj gróf Albert Apponyi a bude držať reč. Týmto sa započne akcia národnej strany.

Dar ruského cára. Úradný časopis „Budapesti Közlöny“ priniesol minulú sobotu uhorskému národu milé prekvapenie. Uverejnený bol list ruského viedeňského poslanca grófa Kapnista, ktorý cestou ministerstva zahraničia upovedomil uhorskú vládu, že ruský cár daroval uhorskému národnému museumu meč Juraja Rákóczyho, ktorý je teraz na výstave čo vlastnosť ruského cárskeho museuma vystavený.

Ruský cár Mikuláš II-hý daroval túto vzácnu historickú pamiatku uhorskému národu na dôkaz toho, že jak vysoko si cení oný priateľský pomer, ktorý panuje medzi Ruskom a našou monarchiou.

Tento skutok ruského cára je politicky významný dej, lebo skutkom týmto dokázal, jak veľmi si váži priateľstvo našej monarchie.

Z príležitosti narodenin Jeho Veličenstva vybavovali sa v utorok po celej krajine slávnostné služby Božie a vojenské parády.

Biskupská konferencia. Konferencia, ktorú kardinál-primas svolal, 19-ho tohoto mesiaca začala porady vydržiavať. Predmetom tejto biskupskej konferencie bude otázka kongruy a autonómie katolíckej cirkve.

Krajinský kongress katolíckych spolkov. Asi 400 katolíckych spolkov vyslalo svojich zástupcov do Budapešti na kongress, ktorý sa započal 17-ho augusta. Kongress otvoril gróf Mikuláš Móric Eszterházy, prizvukujú v otvárajúcej reči, že kongress katolíckych spolkov chce byť makavým dôkazom tej žiadosti, aby kresťanská láska bola ten základ, na ktorom majú byť postavené naše zákonné inštitúcie a aby katolíctvo zaujalo v krajine patriace mu miesto. — Politika je z kongressu vytvorená.

Slobodní murári.

Jedonkaždý, kto číta „Krešťana“ navyknutý je na také jedovaté sprihaniny, jaké dosiaľ v slovenskej reči tlačou nikdy nevysly. Články o slobodnom murárstve, čo sa týka drzosti, grobianstva, podlých upodozrievaní, nádavok, presahuje všetko vymysliteľné, presahuje fantáziu. Keby sa pisateľ tých článkov nebol podpísal, nikto by sa nebol opovážil v pôvodecvi ich hľadať katolíckeho kňaza, vyslúženého katolíckeho farára.

Zajímavé by bolo vedieť, kde sa tento pán farár cvičil v tom besnom slohu, v tej divokostou dýchajúcej reči, jakou píše o slobodných murároch. Bez predbežného dlhého cvičenia sa nikto nenie v stave tak besne písať, jako píše p. Rojko. Jak sa cvičil na svojich bývalých veriacich, tak srdečne ľutujeme týchto chudíakov. No ale smiloval sa nad nimi dobrotivý Pán Boh, jejich krásnomluvný, útlocitý farár odobral sa na odpočinok, a keď už nemôže traktovať farníkov divokostami, nuž

priúča krásnym výrazom a láske čitateľov „Krešťana“ v článkoch o slobodných murároch. Pán Rojko mohol by skutočne ísť úplne na odpočinok, takže by pero ani do ruky nevzal, tým by najväčšiu službu preukázal redakcii „Krešťana.“

Ale pristúpme k veci. Pisateľ týchto riadkov slávnostne sa osvedčuje, že nenie a ani nebol nikdy slobodným murárom. Práve preto nemôže byť upodozrievaný, že sa ich preto zaujal, lebo medzi nich patri.

Nedržíme ani zďaleka za miestne, aby sa v časopise pre ľud určenom rozpisovalo o slobodných murároch. Ponevác ale „Krešťan“ doniesol o nich pár článkov a popísal o nich také blbštvá, jaké sa môžu zrodíť len v chorom mozgu, za povinnosť si pokladáme et. čitateľstvu v krátkosti rozpovedať všetko to, čo je o slobodných murároch všeobecne známe. Nepíšeme riadky tieto preto, aby sme nimi cheeli snáď niekoho pohnúť k tomu, aby vstúpil medzi slobodných murárov, to nenie najmieň našim cieľom. Pravdomlunosť, láska k pravde núti nás k tomu, aby sme podali všeobecne známe veci o slobodných murároch.

Predovšetkým upozorňujeme, že sú slobodno-murárske spolky verejné spolky, ktorých stanovy vysoká vláda potvrdzuje a o ktorých má vedomie aj Jeho Veličenstvo, náš dobrotivý kráľ, o ktorom, čo najlepšom otcovi svojich poddaných a dobrom katolíckovi nemožno ani vo sne predpokladať, že by v svojej države trpel spolky, ktorých cieľom je hanobenie katolíckeho náboženstva a vraždy, jaké im pripisuje „Krešťan.“

Všeobecne známo je, že slobodno-murárske spolky sú čisto dobročinné, humánne spolky ktorých členovia cvičia sa v konaní kresťanských cností; konajú dobré skutky, bez toho aby len aj úfať smeli, že za tieto jejich dobré skutky obdržia kedy odplatu. Členovia týchto slobodno-murárskych spolkov pri každom jednom zasadnutí skladajú sa na siroty a vdovy.

Vyvinujú činnosť ale aj na verejnom poli, pravda, že vždy skryte, aby vyhli aj len najslabšej vďake; aby ľud nevedel, odkiaľ pochádza to dobré, ktorého sa stal účastným. Tak medzi iným slobodní murári boli, ktorí pracovali na udomácnení malého priemyslu a keď už činnosť bola v prúde na čelo celého pohybu postavili nebohého baróna Pavla Sennyeyho, ktorý nemal ani len poňatia, že kto vlastne začal tento blahodarný pohyb.

Aj spolok Červeného kríža je dielom slobodných murárov.

Jedno je vytvorené pri zasadaniach spolkov slobodných murárov, asíce neslobodno nikdy pretriasať náboženské záležitosti lebo členovia vzájomne vysoko si ctia náboženské presvedčenia jedného každého člena.

Toto sú verejne známe veci. Ďalej aj to je verejne známe, že členami slobodno-murárskych spolkov sú aj členovia panujúcich rodín, taktiež aj vysokí cirkevní hodnostári. Členom slobodných murárov je *nemecký cisár*, následník *anglického trónu* a iné *panujúce kniežatá*. Členom slobodných murárov bol aj papež *Plus IX.*, kaločský arcibiskup a kardinál *Haynald*, biskup *Horváth* atď.

Z týchto pár riadkov vidno, že cieľom slobodnomurárskych spolkov je celkom iné, než čo im pripisuje „Kresfan.“ Ostatne keby p. Rojko nebol zaslepený ľudskou zlosťou, nuž by nepísal také hlúposti o slobodných murároch jaké písal o nich. Za tak nevedomého ho nedržíme, žeby nenabliadol, že v osvietenom 19-tom storočí také spolky, za jaké on predstavuje slobodnomurárske spolky, nedajú sa ani myslieť, nielen preto, žeby štát v lone svojom netrpel spolky, ktorých cieľom je vraždiť, ale ani preto sa nedajú myslieť, že dnes každý vzdelaný človek, — a slobodní murári sú všetko len vzdelaní ľudia — žiadne náboženstvo nepotupujú. Sú to ľudia, ktorí si ctia náboženské presvedčenie jedného každého človeka.

A ponevác p. Rojko toto všetko dobre vie; jako aj to veľmi dobre vie, že naši ministri nie sú slobodnými murármi: tak cieľom jeho článkov o slobodných murároch nenie nič iné, len aby tichý ľud pobúrili proti vláde, proti každému človekovi, ktorý nosí kabát.

Dobre bude nesiať vietor, aby ste potom búrku nekoscili.

DOPISY.

Púchov, 9. augusta *)

Ctený Pán Redaktor!

Naša na hraniciach ležiaca obec bola dnes svedkom veľkej slávnosti. Už zavčasu rano bolo veľmi živo po uliciach. Koč za kočom donášal hostí, skvelý hintov spolu so sedliackym vozíkom uháňaly cestou.

Rano o 8-mej hodine pod vedením hlavného služného išla intelligencia a občianstvo mestečka ku železnici, aby privítali jeho Osvietenosť hlavného župana Júliusa Szalavszkého, ktorý prišiel v sprievode vicišpána a iných pánov. Naš milovaný služný krátkou rečou privítal hlavného župana, a spolu mu aj ďakoval, že návštevou svojou opätovne poctil naše mesto.

Jeho Osvietenosť zvyčajnou srdečnosťou sa poďakoval za prijatie, načo sme sa odobrali do katolíckeho kostola, aby sme brali účasť na slávnostiach sv. omšou sa počinajúcich. Dneskajšia slávnosť bola veľmi významná, lebo bola usporiadaná k pocte jednoduchého, ale v každom ohľade statočného roľníka, ktorý v tento deň obsiahol mravnú odmenu, totižto bol vyznačený Jeho Veličenstvom z príležitosti svojho 25-ročného rychtárovania strieborným záslužným krížom s korunou.

Oslávený rychtár Ondrej Mazán bohunický obyvateľ skutočne zaslúžil toto vyznačenie, ktorý nielen čo súkromný človek, lež aj čo predstavený obce je všeobecne ctený a milovaný. Po službach Božích išiel pán hlavný župan v sprievode viac sto hláv počítujúceho obyvateľstva na ozdobený priestor pred bytom hlavného služného.

Medzi obecnstvom videli sme so strany vrehnosti hlavného župana Szalavszkého, podžupana Justina Barossa, hlavných služných Rudnayho a Boršického, prítomní boli ďalej ablegát Juraj Kubinyi, Filip Vietorisz, cis. a kráľovský komorník, Juraj Vietorisz, barón Vilhelm

Zedvitz, Pavel Dermisek púchovský dekan, páni farári: Ján Okolicsányi, Anton Velesey, Ludvik Zsámbokréthy, statkári: Ernest Szilányi a Achác Beniczky, dr. Slesinger a Singer stoliční výborníci, celá intelligencia púchovská, všetci notári púchovského okresu, asi 6—700 ľudí.

Slávnosť otvoril hlavný župan, prednesúc, že Jeho Veličenstvo na uznanie mnohoročného a horlivého účinkovania Ondreja Mazána, bohunického rychtára vyznačiť ráčil strieborným záslužným krížom s korunou.

S radosťou som prišiel sám osobne — hovoril — z čiastky aby som dal výrazu najhlbšej oddanosti, ktorú prechovávam na proti môjmu kráľovi, z čiastky ale z ohľadu na vyznačeného rychtára, o jehož zásluhách mal som príležitosť viackrát osobne sa presvedčiť, a po tretie preto, aby som dokázal, že vláda naša vždy použije príležitosť, aby zásluhy mohla odmeniť. — Toto samé opakoval pán hlavný župan aj v slovenskej reči, upravenej na rychtára a pripal mu vyznačenie.

Po slovách hlavného župana spevokol odspieval hymnu: „Isten áldd meg a magyart;“ medzi spevom zahrneli mažiare.

Zatým sa vyznačený rychtár dojmave poďakoval. Nie som v stave city svoje slovami vyjadriť — hovoril — a práve preto len niekoľkými slovami chcem sa pokúsiť vyjadriť najúprimnejšiu vďaku, ktorú cítim na proti Jeho Veličenstvu, nášmu dobrotivému kráľovi za tú nekonečnú lásku, ktorej sa moja maličkosť stala účastnou z príležitosti tisícročných slávností.

Cítim, že som toto vysoké vyznačenie nezaslúžil, lebo ačkoľvek čo otec vždy som na tom nástojil, aby deti svoje poctivou prácou vychoval, s druhej strany čo jednoduchý roľník ctí som zákony, toto je ale prvou povinnosťou každého občana.

Čo 25 rokov účinkujúci rychtár však čistým srdcom môžem svedčiť, že počas môjho rychtárskeho účinkovania, prajúc vždy dobre našej miléj vlasti, vysoké nariadenia našej konštitucionálnej vlády vždy som verne plnil a na tom som nástojil, aby som našim zákonom vydobil platnosť aj u iných.

A teraz keď ďakujem aj Osvietenému pánu hlavnému županovi na jeho láskavosť, prosím, aby ráčil moju najhlbšiu vďaku predniesť pred trónom Jeho Veličenstva a sľubujem zároveň, že jako dosiaľ, tak aj na ďalej budem povinnosti svoje verne plniť a neprestanem byť verným podaným drahej mojej uhorskej vlasti a Jeho Veličenstva.

Tento sľub môj spečadujem tou vrúcou prosbou: „Bože dobrotivý požehnaj moju drahú uhorskú vlasť a najlepšieho môjho kráľa, nech žije!“

Reč tohoto statočného muža obecnstvom počúvalo so slzami v očiach.

Po reči spevokol znovu odspieval hymnu načo prítomní blahoželali vyznačenému a na pleciah ho nosili. S tým bola slávnosť zakončená.

Po slávnosti prijal jeho Osvietenosť pán hlavný župan poklony rozličných korporácií, spolkov a jednotlivcov, za čím navštívil niektorých čelnejších obyvateľov mestečka. Po vybavení návštev odobral sa do púchovského kaštiela pána Juraja Kubinyiho, ktorý k pocte jeho usporiadal skvelý banket, na ktorom bralo účasť 150 ľudí. Intelligencia zasadla si k obedu v priestrannej jedálni, roľníci ale, na vlastnú žiadosť, obedovali pod košatými lipami.

Pri obede prvú zdravicu vyniesol pán hlavný župan na kráľa a kráľovnú; tento prípitok počúvali prítomní stojačky. Púchovský dekan pripil hlavnému županovi, tento zase Jurkovi Kubinyimu milému domovému pánovi.

*) Do minulého čísla prišiel opozdeno.

Domový pán za všeobecného súhlasu vyniesol zdravicu na hlavného župana.

Nasledoval celý rad prípitkov, z ktorých najväčšia čiastka platila domovému pánovi a všeobecne obľúbenému vyslancovi okresu.

Teraz prišlo do jedálne posolstvo v zahrade obedujúcich roľníkov, aby sa poďakovali jak p. hlavnému županovi, tak aj domovému pánovi.

Najprv hovoril vyznačený rychtár a za ním Ján Pajtáš rychtár z Mestečka.

Pajtáš v reči svojej poďakoval sa aj v mene svojich druhov pánu hlavnému županovi za vyznačenie Ondreja Mazána; zatým obrátiac sa k pánu Jurajovi Kubinyimu, nasledovne hovoril: Nemôžem premeškať príležitosť, aby som Veľkomožnosti Vašej nepoďakoval sa za to mnohé dobro, čo ráči konat' v prospech okresu.

Dlhšie oboznamoval poslucháčov s účinkovaním ablegáta, načo hovoril: pyšní sme na to, že náš pán ablegát patrí ku ľudovej strane. Ale nie k tej ľudovej strane, ktorá si hľadá priazeň ľudu prázdnyimi slovami a bezrozumným poburovaním vyzískat, lež k tej ľudovej strane, ktorá nosiac dobro ľudu na srdci, ustavične fedruje záujmy tohoto. Prípitok môj zatváram s tou prosbou, aby Veľkomožnosť Vaša účinkovala na tom samom poli, napomáhajúce vládu v jej ťažkých úlohách a my aj budúce úprimne so srdcom a dušou znovu budeme stáť pod zástavami Veľkomožnosti Vašej. Daj to Pane Bože, aby naša vlasť mala mnoho takých vyslancov.

Prítomní odusevnene tleskali a éljenovali po tomto prípitku jednoduchého roľníka, ktorý hovoril dozaista zo srdca celého obyvateľstva. Pán ablegát Kubinyi v svojej odpovedi vyzdvihol, že sa tentoraz nechce zaoberať s politikou, to ale už aj teraz tvrdí, že tak jako dosiaľ, aj na budúce bude mať pred očima vždy dobro ľudu. Svoje politické stanovisko nepripomína, veď príjde čas, kde bude mať príležitosť aj v tomto ohľade sa osvedčiť.

Odpoludnia odcestoval p. hlavný župan, sprevádzaný byvšie k železnici nepočetným obyvateľstvom. Veľká čiastka spoločnosti zostala ale ešte aj potom dlhší čas pospolu v najlepšej nálade.

Púchovčan.

Dolná Orava, 16. augusta.

Otený pán Redaktor!

Nuž vykľúva sa pomaly kliniec z vreca. Ovocia civilného manželstva „ľudovej strany“ s „národovcami“ sa už zjavuje, bárs ešte nezralé. Kandidát Zmeskalov a lígy sv.-martinskej, ktorá vraj slovenský národ už od päťatridať rokov árenduje, akýsi bohuznámy inžinier, Krupca z Trenčianskej včera dorazil do Dolného Kubína kortošovať. Poslal len jednotlivcov navštevoval a skromne sa im odporučal za ablegáta s tým doložením, že on sa len rozkazu podvoluje, keď v Orave vystúpi a nie doma, kde vraj ma „veľkú popularitu.“ Možno ale, že sa i v tej domácej popularite tak klame, ako sa mýli v posúdení našich politických pomerov. On totiž plnoústne rozhlasuje, že veľmi isto stojí, lebo vraj Slováci všetci sú a budú s ním. Tak by veru skutočne dobre stál, keby to bola pravda, lebo veď náš volebný okres s maličkou výnimkou so samých Slovákov pozostáva, ale hľa, keď práve Slováci, myslím tí opravdoví, dobrí a verní Slováci s ním ani teraz, a ak sa nepremeni ani nikdy nebudú držať, dobre vediac, kam by nás také úmysly, aké on a jemu podobní sledujú, zaviedly, a zásady ním hlásané, o čo by nás pripravily. Mnoho nepoviem, keď konstatujem, že *o vlasť našu drahú*, lebo s takými zásadami neboli by sme jej opravdové dietky. My ale chceme byť jej vernými synmi, a preto nás prázdne

kriky, bárs akými sladkými by sa byť zdaly, neomámia, nezvedú. Známe práva svoje i povinnosti, tamtie použijeme mužne, a tieto vyplníme čestne.

Zápät za ním prišla sväto-martinská armáda na vozoch, jednom velocipéde a troch koňoch, spolu asi 70 osôb ženského i mužského pohlavia, vyvoliac si diplomaticke dva hostince: jeden k spoločnému obedu a druhý k večeri a nočnej zábave. Večerali pri otvorených oknách a preto mnoho sveta počúvalo z námestia miešaným sborom prednesené spevy. Spievali pekne, to im uznáme, keby aj tak pekne — no a rozumne smýšľali, iste lepšie by bolo i pre nich i pre nás. Po speve v opravdovom smysle slova brmela „zdravica“ evanjelistu martinského Matúša. Hlas i obsah bol známy, veď týmto a taktó už mnoho ráz „ratoval“ národ. Ešte nech ho pár razy ratuje v spojení s ľudovou stranou, on bude tým najväčším maďarizátorom, lebo veru potom už nebude ani len v kultúrnom smysle slovenského národa. Že, ako k tomu povolaný, Krupca v Orave a pre Oravu Martincom odporučal, to sa samosebou rozumie. Jedlo sa, pilo sa a víťazstvo bolo veľiké, úspech ohromný — pre krémárov, ktorí sa skrz to presvedčili, že sú „národovci“ a „ľudári“ nie antisemiti. V nedeľu rano odobrali sa v hojnóm dáždi na Oravský zámok. Dážď sa cez deň lial ochladiac tie prekypujúce city za národ. Voda v Orave veľmi zrastle a sebou pochytila kandidátstvo trenčianskeho Krupca, môže si ho pri Žiline chytiť.

Oravec.

Od nás, v auguste

Otený p. Redaktor!

Vodcovia ľudovej strany sa tu i tu vychvaľujú, že ich počínanie odobrujú aj kat. biskupi, ich snahy podporujú, programm ľudovej strany si osvojujú.

Že je tomu nie tak, vieme a vidíme z držania sa biskupov; lebo veď poteraz ani jeden biskup na ľudovom shromaždení účasti nebral, programm ľudovej strany ani veriacim, ani neveriacim neodporučal; ba naopak, jako sa z nasledujúceho môžeme presvedčiť, biskupi si ľudové shromaždenia nežiadajú, držia tiež za nepotrebné, škodlivé.

Cestujúc nedávno do Pešti na výstavu, na železnici jeden spolucestovateľ z okolia Sv. Kríža pri Hrone, keď sme spolu o pohyboch ľudovej strany, o budúch voľbách, o držaní biskupov viedli rozhovor, nasledovné mi porozprával.

Vo sv.-krížskom okrese chceli kňazia tiež sbubnovať shromaždenie ľudovej strany. Skoro všetci farári a kapláni okresu — vynímajúc kňazov z biskupskej residencie — držali pri prítomnosti jedného, do Hliníka k tomu cieľu z Ostrihomu prišlého „agenta“ ľudovej strany — meno mu nevedel povedať — v Hliníku vo fare tajnú poradu o tom, či sa má držať vo sv.-krížskom okrese ľudové shromaždenie a či nie. Väčšina kňazov bola za to, aby sa shromaždenie v auguste buď v Hliníku, buď vo Sv. Kríži, sidle to pána biskupa baňsko-bystrického vydržovalo; našli sa ale aj kňazia, ktorí boli oproti vydržávaniu shromaždenia, odôvodňujúc, že *shromaždenie žiadaného výsledku mať nebude, ľud sa darmo pobúri a z jeho doterajšej úplnej spokojnosti vyruší*. No, títo múdro smýšľajúci zostali v menšine a tak väčšina prítomných, najviac na rozdrapovanie a vyhrážanie sa horkokrvných kaplánikov, ktorí vraj tam hlavnú úlohu hrali, usniesla sa na tom, že bude v auguste shromaždenie ľudovej strany okresu sv.-krížskeho, asice cieľu najprimeranejšie vo Sv. Kríži vydržávať.

S touto novinou niektorí pánkovia utekali do Sv. Kríža k pánu biskupovi vyvoňať, čo k tomu povie. Pán

biskup baňsko-bystrický na ten chýr sa mal vysloviť, že on ľudové shromaždenie vo Sv. Kríži nepotrebuje, nežiada si ho, ani nechce, aby sa vydržovalo...

Následkom takejto zdravej a jasnej výpovede, predseda porady — voľaktory vicearchidiakon pri Sv. Kríži — hneď zaľakoval, a tak sa ľudovému shromaždeniu vo sv. krížskom okrese i odzvonilo i odpievalo. Toľkoto mój spolucestovateľ.

Keď som ja k tomu poznamenal, že jaké je to počínanie pána biskupa, keď prievidzkému ľudovému shromaždeniu požehnanie poslal a tu shromaždenie neodobruje, mój spolucestovateľ mi odvetil: „Reči sa hovoria a chlieb sa jie.“ Telegrafovať je ľahko, veď to len pár krajiarov stojí a predsa ničeo, už či na jednej, či na druhej strane osožiť môže.

Ti páni dobre vedia, čo a jako robia. Oni sa ziste držia toho porekadla: „Baran celý i vlk sýty.“

Biskupi si nechcu rozhnevať proti sebe vládu — a to celkom múdre robia — ale kaplánske uštipačky po ľudových muchotrávkach sa ich tiež nemilo dotýkajú, a preto: „na oko“ i pošlú telegrafické požehnanie, ale keď im treba otvorene vystúpiť, vtedy povedia: *netreba ľudového shromaždenia* (vlastne búrenia), *nechcem, aby sa to v mojom sídle vydržovalo!*

Kto čítaš, rozumej a pouč sa, že keď takí učení, vysokopostavení, bohatí, neodvislí páni, jako sú naši osv. páni kat. biskupi, nechcu mať s pohybami ľudovej strany nič do činenia, jej účinky neschvaľujú, jej poburovanie zazlievajú, nuž my, nie tak učení, bezvýznamní, nemajetní, v mnohých ohľadoch odvislí občania máme sa, dľa príkladu našich osv. pánov biskupov, tých ľudových balamutenín chrániť, tým takrečeným vodcom ľudovej strany, ktorí všetci len *svoje osobné záujmy a ciele napomáhať sa usilujú, na lep nesadať*, lež svojho zdravého, múdreho náhľadu a iných rozumných ľudí, opravdivých priateľov ľudu sa držia, máme svoje občianske a kresťanské povinnosti náležite vybavovať.

Toľkoto na objasnenie držania sa niektorých pp. biskupov oproti nadúvaniu a halabúšeniam sa ľudovej strany.

Dr Otár.

Zázrivá, dňa 10. augusta.

Veľactený Pán Redaktor!

Tie strašné búrky, ktoré v krajne tak ohromné škody narobily, tisíce a tisíce ľudom tohoročnú živnosť na mizinu obrátili, u nás v celej stolici zjavily sa v podobe trváceho lejáka. Nech nás ale Pán Boh chráni od búrky, lebo tak by u nás tá najväčšia bieda nastala. Úroda krásna do teraz; dosť dobrej žatve sa úfame; najhlavnejší článok ale náš potravny, totižto švábka, následkom častých dážďov začína dosť značne hniť; teda malú úfnosť máme vo švábke.

Prší so dňa na deň; práve by bol čas na dorábanie sena ale pre dážde nemožno; no a čo chvíľa je tu pascň, a leta sme ešte nepoznali.

Dňa 7. augusta, vypuknul u nás požiar. Oheň sa strhnul v noci okolo 10. hodiny v gazdovských stavoch jedného kupca a narobil veľkého strachu. Stavov gazdovské shorely úplne; shorelo vyše 25 kúskov drúbeže; popáľilo aj jedného chlapca, ktorý na šope spal. Že viac stavov nepadlo v obeť požiaru, jedine tichému počasiu a najviac ale usilovnosti tunajších hasičov treba pripísať. Hasičia sa statne držali. Mladý spolok hasičský zaslúžil úplnú pochvalu. Našlo sa mnoho hlavatých divákov, ktorí miesto toho, žeby boli pomáhali aspoň vodu nosiť, ňaduvali sa so založenými rukami; ba robili poznámky, aby vraj všetci židia vyhoreli. Hlupáci, veď máte vedieť,

že tí sú všetci assekurovaní a potom, či je to pekne s blížneho škody sa radovať. Len si to posúďte koľký žijete z tunajších židov? A jak najväčší boháč, tak aj najchudobnejší len sa k ním obraciate v núdzi o pomoc. Jako žeby vám padlo ktorémukolvek, keďby vo vašom nešťastí miesto pomoci prázdnych vás prepustili? Len si dobre rozmyslite, či máte tu koho, ku komu by ste sa mohli v potrebe obrátiť? Nikoho! Zle to teda padne v takomto nešťastí dosť veľkom, ešte väčšie priat. Ktože vás priúča takejto pomste? Veďte to, že pomsta je v rukách Božích!

V tú istú noc voľajaký zločinec štyrom gazdom kapustu na hrade pokosil. No toto len všetkej ľudskosti a citu zbavený oplán vykonať mohol.

Lanského roku dvaja šarvanci, už dospeli mládenci, ba jeden už aj ženáč, zbili tu jedného chlapca, ktorý na štvrtý deň zomrel; títo dvaja sú najvyšším súdom na 4—4 roky žalára posúdení.

Choroba medzi lichvou na pysky a nohy sa ďalej šíri, čo tuná veľkú škodu spôsobuje, lebo ľudia mnoho groša vezmú zo syra a masla; no a takto chorá lichva nedonáša osov. To je ešte jediné šťastie pre náš ľud, že potrebný groš si vyrobí v tunajších šľogoch, a pri parnej píle.

Ľud ináčej zdravý žije pokojne, len by dobrý Pán Boh tú peknú úrodu, ktorú nám ráčil požehnať, zachoval od škody a dal šťastlive s poľa sobrať.

S úplnou úctou

Fr. Zeus Ludomil.

Trenčín, 14-ho augusta,

Veľactená Redakcia!

Takmer len zo zvyku píšem tento list, lebo nič radostného a dobrého Vám sdeliť neviem. Sotva sa začala žatva a prvé snopy do stodoly boly ulozené, nebo sa čiernymi oblakmi zatiahlo a prší so dňa na deň viac alebo menej. Zo všetkých strán stolice prichodia smutné zprávy o pustošení, ktoré prudké dážde spôsobily. Na Kysucách nánesy štrkové a pieskové kryjú rodnú pôdu, a na niektorých miestach svet už teraz biedu trpi. Stolica poslala 500 zl. jako prvú podporu pre ľud biedu trpiaci. Tieto pemaze pán hl. slúžny Haydin už podelil, ale čože je táto summa pre toľkoch. Jako počúvam tá mnoho ohováraná liberálna strana zavedie sbierku pre úbohých gazdov, krom toho vrchnosť bude pýtať od vlády podporu. Že kedy a koľko peňazí pošlú na Kysuce tí magnáti, ktorí pomocou kňazov tamejší ľud z väčšej čiastky pre ľudovú stranu verbovali, o tom este ani chýru nenie. Kázne a reči mu vedia držať ale zabudnú, že človek ponajprv z chleba žije a potom zo slova.

Strašný leják spôsobil povodeň v trenčianskych Teplicách, kde sa voda aj do izieb valila. Voda prišla tak hurto, že niektorých hostov museli z parku na voze vyvážať, lebo celá zahrada bola razom pod vodou a hostinec stál tiež vo vode.

Veľké nešťastie zastihlo jedného obyvateľa z Istebníka menom Jána Novák. Tento bol najatý, aby pre zomrelú manželku Michala Brandisa do Skačian umrlčinu truhlu zaviezol. Novák v Trenčíne naložil truhlu a vydal sa na cestu, so sebou vezmúc svojho jediného 10-ročného chlapca, aby ho takto pomaly k životu priúčal. Sotva prišli k Bánovcam, začalo veľmi pršať, potoky rástly na vidomoči a za pár minút boly role, lúky ba aj hradska cesta zaplavené. Novák pohnul kone a pospiechal do Bánoviec, ale pri jednej zákrute, nevidiac cestu, vbehnul do jarku. Voz sa prekotil a Novák a jeho chlapec aj s truhlou padli do vody. Ľudia bežali nešťastníkom na pomoc, otca oratovali ale chlapec zmizol

pod vodou a utopil sa. Chudák Novák viezol umrlieho truhlu a za mzdu, ktorú dostal, musel dať spraviť druhú umrlieho truhlu, do ktorej musel svojho jediného synka vložiť.

Smutné sú to časy, starosti máme až mnoho, ale ľudovej strane sa predsa chce komédie robiť. Koncom augusta má sa aj u nás ľudové shromaždenie vydržiavať. Trenčianskym panslávom už dávno okná nevybili, teda hľadajú k tomu príležitosť a preto požiadali ústrednú kanceláriu ľudovej strany, aby im v Trenčíne ľudové shromaždenie zastrojila. A táto kancelária spraviť panslávom po vôli, pri tom ale hlása, že ľudová strana vlastenecky cíti a zmýšľa. Takmer všetci panslávi (no mnoho ich nenie) tvoria výbor, ktorý vraj v mene ľudu žiada ľudové shromaždenie. Po toľkých dáždoch mnoho bláznivých hríbov rastie, a jedon z nich bude aj trenčianske shromaždenie, jak si to kancelária ľudovej strany do tých čias nerozmyslí. Ľudová strana sa nikdy tak nekompromitovala a nesklamala, jako sa kompromittuje a sklame v Trenčíne.

Trenčan.

Holič, 6. augusta.

Veľactená Redakcia!

„Kreštan“ napomína svojich čitateľov aby len u kreštanov kupovali. Pekne zneje toto napomínanie, ale prosili by sme zároveň aj úpravu, jako sa to dá previesť vtedy, keď niekto musí kupovať aj vtedy, keď nemá peňazí, slovom keď musí na bôrg kupovať. Však vieme o pánu farárovi, že čo by sa mu človek jak prisahal, že teraz nemá peňazí, a čoby ho jak prosil, aby aspoň 14 dní počkal na stôlu od pohrabu, on to nespraví. Nuž a čo nám potom inšie pozostáva, než aby sme si od žida požičali.

Jaký to nesmysel tedy, rozkazovať, aby sme len u kreštanov kupovali, keď nás sami farári nútia od židov si požičiavať.

Porekadlo hovorí, že či chlieb ješ, toho nótu budeš húst; čo ja zarobím u kňaza alebo prívrženca ľudovej strany, to mi nestačí ani na slanú polievku, a tak tedy, kde robím, tam musím aj kupovať asíce nielen ja, lež každý remeselník. Prečo tedy bráni Kreštan, aby sme nekupovali tam, kde nám je to výhodnejšie.

Ostatne „Kreštanovi“ sa vôbec nič nepáči. Ten na všetko šomre, čo nepochádza od neho. „Vlast a Svet“ nenie politický časopis a predsa aj na tento časopis vrčí a nazýva ho jedovatým. Lenže kto je v peci, nazdá sa, že sú všetci a tak ponevác je „Kreštan“ divo-jedovatý, nazdá sa že sú všetci diví. Ct. čitatelia aj z tohoto vidno, že „Kreštan“ nič inšie nechce, len za každú cenu búriť. S p. Bohom!

Podkriváč.

Zay-Ugróc, 13-ho augusta.

Mnohovážny Pane Redaktor!

Pán Boh zachráň každého čitateľa týchto ctených novin od takej biedy, jaká u nás minulé dni panovala. Po dvojdňovom daždi sa dost malicherný potôčok, kt cez našu osadu tečie, tak rozvodnil, že vlny zaplavily celé okolie. Zbozie, ktorému sme sa tak veľmi ťfali, je na nivoč obrátené, celé križe zbožia stoja sem a tam hlienom zahnaté po poli. Datelina a iná krma je celkom znivočená, lebo z čiastky pohnila a z čiastky ešte mokne a nenie žiadneho vyhľadu, žeby sa čas premenil.

Povodeň aj v domoch veľké škody narobila. Mnoho obyvateľov muselo sa na povale utiahnuť, lebo im voda už cez okná do bydliska bučala. Paličková a sklenná

fabrika tiež mnoho škody utrpely. Kistne a paliče plávaly po vode, ani keby potopa sveta sa blížila. Jedna žena v susednej osade Naštice vidiac pustošenie vykrikla, že sa už koniec sveta blíži, a v tej minúte naskutku zomrela.

Po celej doline, počnúc od Kšiny až po Žabokreky všade pole smutne vyzerá. Ľud už teraz nemá dobytku čo dávať, lebo aj suchá krma v humnách bola pod vodou a smrdí od hlienu, že ju ani dobytok žrať nechce. Medzi zahradami nenie plotov, tie voda preč zmietla. S koreňa vyválané stromy ležia sem a tam, a náš usilovný ľud bedáka, že všetká práca, všetko unovanie jeho bolo daromné, a so strachom myslí, čo bude s ním ďalej.

Pri tejto našej biede si na seba myslíme a ťfame, že druhé kraje, ktoré Boh milostivý tak ukrutne nenavštívil, poskytnú pomoc ubiedenému ľudu. A keď sa týmito myšlienkami zaoberáme, jakási ľudová strana, o ktorej u nás ešte nikto nič nevedel, zastrája nám shromaždenie v Bánovcach. Nuž jak bude chlieb rozdávať, alebo jak daktory magnát z jeho majerov dá nám dobrého krmu doviest a rozdelí, aby sme mali čo dobytku dávať, teda s radosťou ich uvítame; no na prázdne reči nedáme nič, z tých nikto nestlste. Šťastie, že sa náš pángrof Zay už pred rokmi postaral o nás a vystavil nám fabriky, ináč by aj hlad panoval u nás. Či to robia aj tí grófi, ktorí sa za ľudovú stranu vyhlasujú a sem a tam ľudové shromaždenia zastrájajú? Veru nám je viac vzácny taký zemský pán, ktorý liberalismus hlása a o ľud sa stará, ako niektorí, ktorí sa chcú priateľmi ľudu menovať a o ľud sa nestarajú.

Dovoľte, aby týchto pár riadkov vo vašich novinách uverejnené bolo.

Uhrovcin.

Vojenský kôň.

Gazdovi Višňovskému nijak na nedarilo so statkom. Rožný dobytok hynul mu na plúcnu chorobu a kone jedno po druhom chudly. Obroku dával pre kone vždy dost a preto sa veľmi čudoval, keď mu kone chudly nevediac si vysvetliť príčinu toho. Myslel už aj na čary, na bosorky ale mu neprišlo na um, že jeho paholok Janko zalieča sa slúžke Zuzke a prekvapuje ju malými ručníčkami a darčekami.

„Nič sa nevráti tak tence, čo by nevyšlo na slnce, hovorí porekadlo a tak sa to stalo aj s nesvedomitým Jankom. Višňovskému prišlo volačo do usú, postriehol si na Janka, prichytil ho pri krádeži a dajúc mu pekne poučenie o rozdiel medzi „mojim“ a „tvojim“ odpravil ho.

Višňovskému, ktorého držali za prvého gazdu v Zlátovcach, nijak sa nepáčily chudé jeho kone. Obzvlášť však jeden, ktorý už sostarel a preto rozhodol, že ho predá a ku „šimľovi“ prikúpi, aby takto mal pekný pár koní, za ktoré by sa nemusel hanbiť pred svojimi spoluobčanmi. Lebo si veru dost povrávali susedia:

— Ej už ja som chudobnejší ako Višňovský, ale na takých koňoch by predsa nerobil; veď sú to len do rybníka súce!

Višňovský sám to nahliadol. Starého Fačku po žatve predal a ku ozimným prácam chcel ku mladému „šimľovi“, ktorý sa pod jeho dozorom popravil, prikúpil dákeho hodného koňa.

— Napozajtri budú v Nových Zámkoch predávať vojenské kone! — hovoril ku svojej žene, — pôjmem ta a prikúpim dákeho koňa ku „šimľovi“, aby som

mohol začať orať pod oziminy. Šimlo má sedemnást pästí a najvhodnejšieho ku nemu najdem len tam.

Višňovská sa o statok mnoho nestarala, to bola starosť Višňovského a preto riekla svojmu mužovi:

— Urob, jako za dobré myslíš!

Višňovský sa vybral na trh opatrený peniazmi a upečeným kuraťom.

Dlho prezeral kone. Nepáčil sa mu ani jeden. Konečne spozoroval jedného pejkú, výškou a zrastom bol vhodný k šimlovi, ale mal už „čierne“ zuby, bol starý. Čo robiť, ku robote potreboval koňa, pojednal sa, sahol na koňa a navrátil sa do Zlátoviec, kde susedia nevedeli dosť vychváliť dobrú kúpu a teraz už pekný pár koní.

— Ej, sused, — hovoril na druhý deň predpoludním Višňovský, keď sa vracal s poľa domov, — ale som ja pochodil s tým koňom.

— Nuž a —? tázal sa sused.

— Nuž tak, že v pluhu zapriahnutý nechce sa ani hnúť s miesta a tým menej tahať.

smievať, že kúpil „mačku vo vreci“ — koňa, ktorý nechce tahať. Nepozostávalo mu iné, ako koňa odvieť voľakde ďaleko na trh, kde chýr o koňovi ešte nezaletel, predat ho a kúpiť druhého, lebo oračka je tu a so „psiňou“ kto sa bude trápiť.

— Čo by mu vari dali zatrúbiť, mladý pán, — poznamenal poháňajúci Miško, — keď je kôň z vojny, nuž možno že na hlas trúby sa pohne.

— A veru hovoríš voľáčo, chlapče — riekol Višňovský, ktorý rád mal aj dobré žarty a hneď poslal Miška pre hlásnika, ktorý bol pri vojsku trubačom, aby prišiel na pole hneďky aj s trúbou.

— No sprobujeme teda — hovoril Višňovský keď rozpovedal hlásnikovi, prečo ho dal volať.

Paholok založil pluh, Miško chytil opraty a hlásnik začal trúbiť „generálmars“ a hľa, kôň začal kráčať a tahať pluh v takom tempe, že paholok sotva stačil za pluhom. Kôň tahal a dľa maršu ani krok nezmylil. Oračka šla ako masle, ale čo keď hlásnik pri piatej brázde ustal

A hlásnik zatrúbil «generál-marš».

— Tomu ľahká pomoc — riekol sused — kôň len preto nechce tahať, lebo ste mu dali chomút, ku ktorému nenie privyknutý; dajte naňho štvorne a uvidíte že bude tahať.

— Veď ale kde vziať štvorní? — starostlivo prehovoril Višňovský — ja nemám a kto vie či mi ich kto požičia.

— Ale čoby nepožičal, počte ku mne, požičiam vám ja, lebo som si ja bol raz kúpil, keď som bol prišiel k takému panskému koňovi jako vy. Ale štvorne musíte dať trochu posprávať, lebo je už dosť v zlom stave.

Višňovský s radosťou prijal radu a ponuknutú pomoc. Štvorne boly opravené a po poludní šiel Višňovský pozreť, ako tahať kone pluh. Ale veru už z ďaleka videl kone stáť a paholka s nimi.

— No akože sa ti darí, — pýtal sa prichodiaci Višňovský paholka, ktorý stál za pluhom.

— Nuž nijak, mladý pán, ten nový kôň len netahá, čo „šimlo“ potiahne, ten to zadrži; s miesta sa ani nehne.

Višňovského mrzelo, že ho teraz budú susedia vy-

a ani za duplovanú plácu nechcel vytrubovať marše vojenskému koňovi. A keď hlásnik netrúbil, kôň netahal.

Ale nešťastie nechodí samé. A tak bolo i tu. Poľnou cestou navracali sa hudobníci na trúbach zo susednej dediny, kde hrali na veselí. Prišli ku Višňovskému a keď zvedeli čo je vo veci, odporúčali sa mu, že do večera budú trúbiť koňovi.

— Nuž keď chcete, teda trúbte! — riekol Višňovský a paholok sa znova chytil pluha.

Trubači však namiesto „generál-maršu“ spustili „Rákócziho“ a kôň zaslúchnuc tento marš, za zvukov ktorého už neraz niesol na útok svojho niekdajšieho jazdca, schytil sebou i druhého koňa a s pluhom a všetkým činom dal sa do divého behu.

Trubači a Višňovský s prestrašenia len vtedy prišli k sebe, keď paholok zajakal, že si sodrel kožku s tváre na hrudách.

Kone chytili v druhej obci a na druhý deň jazdil Višňovský na vojenskom koni na trh, aby ho predal a kúpil si len takého jednoduchého.

Vzájomné poisťovanie dobytku.

Jako et. čitatelia dobre vedia, na Horniakoch skoro bez prestania panuje jedna lebo druhá nemoc medzi statkom, následkom čoho gazdovia neraz trpia citlivé škody, keď im nejaký kus statku odpadne. Ale nielen následkom epidemičných chorôb statku trpia gazdovia často citlivé ztraty, ale môže ich nehoda ľahko aj vtedy zajať, keď nepanujú žiadne epidemičné choroby. Nenie vytvorená možnosť toho, že sa statok pri pastve otrávi, alebo niekde urazí, zduje a týmto podobné nehody ho môžu zajať, tak že patričný kus statku musí byť buď zabitý a mäsiarovi lacno predaný, alebo prípadne aj zakopaný do zeme bez všetkého zúžitkovania. V každom takomto prípade má roľník škodu.

Opatrný roľník, aby takýmto škodám vyhol, zvykol statok svoj zabezpečovať u poisťovacích spoločností, ktoré sú však drahé. Že sú takéto spoločnosti drahé to je celkom prirodzené. V poisťovacích spoločnostiach účinkuje celé hajno úradníkov, ktorí tahajú veľké platy, vydržované sú veľké miestnosti, v ktorých spoločnosť úraduje. Ďalej od kapitálu musia účastinárom úroky platiť. Všetky tieto veľké výdavky zapríčínujú, že poisťujúce spoločnosti musia od roľníkov, ktorí si dali statok zabezpečiť, veľké premie žiadať, jak len nechcú so ztratom pracovať.

Aby osob. ktorý tahajú jednotlivé poisťujúce spoločnosti, zostal vo vrecku gazdom samým, mohlo by sa vážne rozmyšľať nad tým, či by sa nedalo previesť v každej obci vzájomné poisťovanie dobytku. Viac hláv, viac vie; práve preto s našej strany nadhadzujeme tuná myšlienku, jako by sa dalo previesť vzájomné poisťovanie statku, tak žeby gazdovia čím menej platili a pritom všetkom v čas nehody dostali za odpadnutý kus statku rýchle úplnú výhradu.

Dľa našej mienky dalo by sa toto nasledujúcim spôsobom previesť.

Všetci obyvatelia obce poistia si všetok statok u obce na každý prípad a z prvopočiatku budú do obecnej kassy toľko platiť, koľko sa platí poisťujúcim spoločnostiam. Do obecnej kassy vplatené premie uložia sa na úroky a budú slúžiť k vyplateniu škôd, ktoré povstaly na dobytku. Jak že sa za dlhší čas neudajú žiadne škody, zo zplácaných premii vyrastie pekný kapitál, ktorý sa bude značne rozmnožovať aj z úrokov.

Všetok statok obce bude poistený, lebo poistenie bude núteným. Jakby v prvých rokoch poistné poplatky, premie, nestačily k zaokrytiu výdavkov povstalých následkom rozličných škôd na dobytku, nezaokrytá summa rozvrhne sa na občanov obce, ktorí budú prispievať k nezaokrytej summe v pomere množstva vlastného dobytku.

Škody bude šacovať predstavený obce, alebo jeho nástupca, poškodený občan a jeden dôverník, ktorého si celá obec vyvolí za takého. Škoda sa odsacuje a patričný dostane výhradu hneď. V tom páde, že hovädo musí byť zabité a mäso sa môže spotrebovať, vtedy za-

bije hovädo sám poškodený hospodár, mäso rozváži na pomerné čiastky a rozdelí medzi obyvateľov obce, ktorí za mäso zaplatia toľko, aby celá škoda bola vynahradená a poškodený nebol prinútený statok predať odpoly za darmo.

Keď dlhší čas neutrpel žiaden z obyvateľov škodu na statku, zplácané premie vyrastú v taký kapitál, ktorého úroky postačujú k zaokryvaniu prípadných škôd. A jaknáhle kapitál dosiahol túto výšku, občania nepotrebujú platiť viac žiadne premie a statok jejich bude predsa zabezpečený.

Slováci na výstave.

Konečne i v Luptove odhodlali sa tamejší gazdovia, že napriek všetkým odhováraniam a strašeniam navštívili výstavu a hlavné mesto. Luptáci, ako to jeden z vodičov rozpovedal, len veľmi ľahko sa odhodlali navštíviť výstavu, lebo ich poniektorí kňazia, učítelia a advokáti všetkým možným spôsobom odhovárali od navštívenia výstavy. Pohovorili im tak strašné veci o hlavnom meste a výstave, že boli viacerí, tak na pr. i rychtár z Liskovej, ktorí si vyplatili útrovy, ale predsa sa neopovážili prísť na výstavu. — No ale predsa sa našlo stošesť „odhodlaných“ Luptákov, ktorí prišli na výstavu z ružomberského okresu koncom minulého týždňa. Vodičom bol nadslúžny Mattyasovszky, mimo ktorého prišli notár z Likavky, dvaja učítelia a desať rychtárov. Slováci, ktorí svojim utešeným národným odevom a vzrastom budili všeobecný obdiv medzi navštevatelmi výstavy, vieme že neobanovali svoju návštevu, lebo boli priateľsky prijatí a videli mnoho takého, čo v svojom živote nikdy nezabudnú. Ostatne, že sa Luptáci dobre cítili na výstave dokazuje to, že v jednej kréme na výstave, revúcky rychtár povedal pekný pripitok na hlavného slúžneho Mattyasovszkého, v ktorom sa poďakoval, že ich priviedol obzreť peknú výstavu a hlavné mesto. S týmto sa však ešte neuspokojil statný rychtár, ale sa pustil do tance (on je chýrnym tanečníkom v okrese) a na koniec rozkázal zahrať „Rákóczyho,“ lebo jako riekol: to je nóta každého Uhra a tak i jeho, lebo že on jako dobrý Slovák, je verným uhorským vlastencom. Slováci privolali na slávu rychtárovi a potom v dobrom naladení v žartovných poznámkach rozpomínali sa na tých rychtárov, ktorí sa neopovážili prísť na výstavu.

Pri tejto zábave si Luptáci poťažkali na svojho pána ablegáta Kajucha, že nemali s ním šťastie v hlavnom meste.

Mali sme príležitosť pýtať sa pána ablegáta ružomberského okresu, prečo nebol so svojimi voličmi po tieto dni na výstave. Odpovedal nám na otázku, že sa ešte v máji dohodovoril o navštívení výstavy s patričnými páni a predstavenými niektorých obcí a bol toho náhľadu, že najprimeranejšie bude v septembri sa sem dostať.

Od toho času bola reč o tom raz dvarazy keď sa vo volebnom okrese bavil, o tom ale, kedy sa voličia sem dostavia so žiadnej strany chýru nedostal, a tak proti svojej vôli nemohol mať účasti vo vedení voličov, ktorí mu od štvrt storočia svoju dôveru stále preukazovali.

Z *vágsellye-pataiského* okresu prišlo na výstavu 500 slovenských roľníkov pod vedením nadslúžneho Gejzu Csemniczky. Slováci si obzreli zvláštnosti výstavy a hlavného mesta a večer sa zabavili v baráku.

Nitrancom sa páčilo vôbec všetko dobre, ale najlepšie sa im zdalo to, že ich v barakoch obsluhovaly také panie, jako je manželka bývalého ministra Hieronymiho. A keď ich krajan ministerský sekretár Ludvik Ballay dal v baraku načapovať šesť sudov piva a potraktoval ich cigarami, ich oduševnenie dosiahlo takého stupňa, že Ballayho naskutku vyhlásili za svojho kandidáta na ablegátstvo.

CHÝRNIK.

Svätoštefanská slávnosť. Jako po iné roky, tak i tohoto roku za skvelých cirkevných obradov slávená bola pamiatka sv. Štefana, prvého kráľa uhorského. Sv. pravica v slávnostnej processii prenesená bola z kaplny sv. Žigmunda do Matiašovho chrámu, kde sa odbavovali služby Božie. Processiu viedol knieža primas Vaszary v čele četného kňazstva. Na slávnostných službách Božích boli členovia vlády, vysokí krajinskí a vojenski hodnostári. Mimo pútnikov v processii boli aj členovia katolíckeho kongressu.

Narodeniny Jeho Veličenstva kráľa oslávené boli po celej krajine okázalým spôsobom dňa 18. júna. V tento deň doplnil náš milostivý panovník 66. rok svojho veku. Tu v Pešti odbavovali sa úradné slávnostné služby Božie v chráme Matiašovom, pri ktorých pontifikoval knieža-primas Vaszary. V tento deň bola výstava skvele osvetlená.

Slobodomyslní Viedenchania na výstave. Asi 3000 slobodomyslných mešťanov viedenských prišlo na dvoch osobitých vlakoch v sobotu dňa 15. t. m. do Budapešte na výstavu. Prišli so zástavami a s vlastnou hudbou. S nádražia ťiahli v radoch za zvukov hudby na výstavište, kde boli prijatí správou. Viedenchania počas svojho pobytu v hlavnom meste ovenčili sochu Franca Deáka pred Refazovým mostom. Do Budapešte prišli slobodomyslní Viedenchania zaslali pozdravujúci telegramm kráľovi do Ištu, za ktorý sa jeho veličenstvo cestou dvorneho sekretára poďakoval nasledovným telegrammom:

Z kabinetnej kancelárie.

Pánom Dionýsovi Pázmándy a Francovi Freuenbergovi.
Budapešť.

Jeho cisárske a apoštolsko-kráľovské Veličenstvo najmilostivejšie ďakuje za hold Jemu doposlaný.

Z najvyššieho poverenia

Haberda, dvorný sekretár.

Keď takýto telegramm zdvorilosti zašle daktory člen panujúcej rodiny ľudovému shromaždeniu, Kresťan hneď z toho kuje zbraň proti slobodomyslnosti. V tomto tiež nenásledujeme Kresťana.

Slávnosť odhalenia millenniumového pomníka na Zobore. Dňa 30. augusta bude sa odbyvať slávnostné odhalenie pomníka na Zobore pri Nitre. Na tejto slávnosti vládu zastúpi minister financií Ladislav Lukács. Ministra a hostí, ktorí deň pred slávnosťou odcestujú do Nitry, uvíta v Nových Zámkoch v čele deputácie nitriansky nadžupan V. Thuróczy a v Nitre mešťanosta Kostyál. Minister bude bývať v stoličnom dome, kde prijme i deputácie. Na druhý deň rano odíde prievod s bandériumom na vrch Zobor, kde nitriansky bis-

kup pod holým nebom bude slúžiť omšu. Minister potom odhalí pomník v reči, na ktorú odpovie nitriansky podžupan. Na to stotina honvédov vystrelí z pušiek. Popoludní o 2 hod. v šiatri medzi mestom a Zoborom usporiadajú slávnostný obed, po obede ľudovú slávnosť a večer ohňostroj.

Smutná žatva. Skoro so všetkých strán trencianskej stolice prichodia smutné zprávy, že lejak zničil tohoročnú úrodu práve vtedy, keď mala byť do stodôl posväzovaná. Obzvlášť veľké škody narobilo zlé počasie a lejak okolo Bánoviec a Zay-Uhrova. Je sa čo obávať, že v Trencianskej nastane bieda. Trenciansky főkšpán Július Szalavszky, ktorému vždy leží na srdci stav na neho sverenej stolice už aj oznámil vláde toto nešťastie a podotknul, že trencianska stolica toho roku bude utisnutá na väčšiu podporu od vlády.

Hasičia v Budapešti. Uhorskí hasičia vydržovali dňa 15. a 16. t. m. kongress a závody v hlavnom meste. Medzi hasičmi videli sme mnohých z horných stolíc našej vlasti. V spomenuté dni predpoludním vydržovali hasičia kongress a popoludní cvičby. Pri cvičbách vynikali mnohé spolky, ktoré byly za to odmenené. Na odmenu pre najzručnejší hasičský spolok daroval jeho veličenstvo kráľ strieborný bobkový veniec, v prostriedku ktorého je zlatý hasičský čákov, sekera, čakán a rebrík s nápisom: Spojenou silou. Arciknieža Jozef dal na odmenu dva dary: jeden pozlátený vypuklý obraz a svoju podobizňu v ráme so striebornými bobkovými listami. Kráľovi odmenu dostal dobrovoľný hasičský spolok zo Sabadky.

Zasľúbenie talianskeho nasledníka trónu. Taliansky korunný princ odcestoval do Cetinje aby si zasľúbil dcéru černoehorského kniežata Helenu, čo sa aj stalo dňa 18. t. m. za obvyklej slávnosti na kniežacom dvore. Jedny novinky sdeľujú, že metropolita dal svoje svolenie k tomu, aby kniežna Helena prestúpila na vieru svojho budúceho manžela, a tak zmizla prekážka, ktorá stála manželstvu v ceste. — Hovorí sa, že na svatbu talianskeho dediča trónu s černoehorskou kniežnou Helenou príjde do Cetinja i ruský cár.

Nemecký cisár neprijde do Uhorska. Bolo sa hovorilo, že nemecký cisár príjde tohoto roku na panstvo arcikniežata Fridricha do baraňanskej stolice a že si pri tejto príležitosti obzre aj millenniumú výstavu. Teraz prichodí hodnoverná zpráva, že nemecký cisár tohoto roku neprijde do Uhorska asice preto, pretože ešte úplne hotový a že ani diviny niet toľko jako po iné roky. Toto dal arciknieža na vedomie cisárovi Vilhelmovi, ktorý odpovedal, že teda na druhý rok iste príjde do Uhorska.

Arciknieža Jozef August v nebezpečí života. Syn arcikniežata Jozefa poľoval po tieto dni v bakoňských lesoch. Odrazu sa pustil strašný lejak a arciknieža utiahol sa pod jedon dub i so svojim poľovníkom. Ale keď ani tu nebol chránený od lejaku utiahol sa arciknieža do malej kamennej jaskyne. Sotva však prebehol do jaskyne, do dubu, pod ktorým pred pár sekundami stál arciknieža, uderil hrom a roztrieskal ho. Strašný prípad rozpovedal sám arciknieža.

Žartujúci rychtar. Proti Štefanovi Kocka, rychtárovi v obci Jász-Apáti, pre dákusi nesprávnosť zaviedol okresný slúžny disciplinárne vyšetrovanie a upovedomil o tomto pána rychtára v prípise. Žartovný rychtar vzal listinu, dal ju vpraviť do rámu a v svojej úradnej chyži vyvesil ju na stenu. Prv ale napísal na listinu: „Na výstrahu pre mojich nasledovníkov!“ Po tieto dni však prišiel do obce nadžupan Almássy aby prehliadol úrady a spozoroval na stene v rychtárskom úrade tento zvláštny

obraz. A nadžupanovi sa vec nezdala byť tak žartovnou jako rychtárovi, lebo hneď dal odstrániť listinu v ráme a mestského rychtára vyzdvihol z úradu.

Šťastný Lepsényi. Ministerstvo vnútra vydalo nariadenie, dľa ktorého 59. číslo Lepsényim vydávaného Magyar Néplap-u má sa sbať. Lepsényi sa môže tomu teraz radovať, lebo to číslo príjde na patričné miesto, už dávno zbnilo. Predsa sa však oznamuje, že jedno číslo toho časopisu našli u dvoch kočišov, ktorý si ho odložili preto, aby sa naučili lepšie kľiať.

Náš kráľ v Rumunsku. Jeho veličenstvo náš dobrotivý kráľ Franc Jozef tohoto roku navštívi Rumunsko. Táto návšteva sa stane po ukončení slávností otvorenia Železnej brány. Kráľ na ceste do Bukureštu s rumunským kráľom zavíta do Curtea de Argesu a odíde aj do letohrádku rumunského kráľovského páru na Sinai. Mestská rada Bukureštu, hlavného mesta rumunského už odhlasovala 100.000 lei na okrasenie mesta z príležitosti návštevy nášho kráľa.

Pokuta za hriech. V jednej krčme temešskej obce Munár po tieto dni žiadal o nocľah jeden olásky cigáň s tancujúcim medveďom. Nocľah mu dali a medveďa zavreli do chlieva, v ktorom ešte len deň predtým bol dobre vykŕmený kŕmnik. Po polnoci zbudili sa hostia krčmy na úpenlivé jankanie. Vybehli na dvor a videli dvere chlievu vystavené a v chlieve objímal medveď jedného chlapa, ktorému až kosti prašťali od priateľského objímania. Keď ho oslobodili z pazúrov medveďa, priznal sa, že chcel ukradnúť kŕmnik krémárovho a ani netušiac, že chliev medzi tým zamenil obyvateľa, sľučku hodil na krk medveďa, ktorý sa hneď vrhol na neho a dve rebrá mu zlomil.

Baňa na kamenné uhlie v Turci. V Turci Sv. Martine za Turcom našli veľké množstvo kamenného uhlia, takže sv.-martinskí majitelia patričných pozemkov už i kontrakt spravili s jednou cudzozemskou spoločnosťou, ktorá uhlie kopat' bude. Spoločnosť bude majiteľom za každý metrický cent uhlia 5 krajciarov, za každé jutro zeme 400 zl. platiť. Baňa sa ešte tohoto mesiaca má otvoriť a je už potrebný počet baníkov na mieste.

Hojné Božie požehnanie. V Novom Sade manželka jedného chudobného človeka porodila štvoro detí; troch chlapcov a jedno dievča. Čo povedal na to starostlivý otec, nevedno.

Prostriedok proti toku krve. Jeden lekár odporúča ku rýchlemu zastaveniu toku krve za veľmi výborný a rýchle účinkujúci prostriedok popol z bavlny alebo plátna, lebo že posypaný na ranu utvorí s krvou

kórku a tečenie krve hneď zastaví. Ponevác vždy fríšne pripravený prostriedok neobsahuje žiadne nákazlivé čiastky, následkom tohto prekazi zapálenie rany a jej kvasenie sa. Tento prostriedok je už i preto praktický, ponevác všade sa najde kus čistého plátna ku spáleniu.

Papierové tehly. Papierová krytba a dlažba rozšírily sa zvlášť v Španielsku tou mierou, že nimi i priemysel tehlársky bol poškodený. V poslednej dobe začínajú papierovými tehly dláždiť ulice. Papierovina sa leje do foriem a k zachráneniu proti vlivu vlhkosti a povetnosti potre sa povlakom draselnatého vodného skla. Tiež rôzne stavebné, ornamente, reliefy atď. sa vyrábajú z papiera a majú výhodu, že sú presnejšie vyvedené, ľahšie a pri tom výborne vzdorujú účinkom vzduchu, vody, ohňa i mrazu.

Vel'kým nepriateľom fajčenia musel byť jeden evanj. kazateľ v Belfaste v Irsku, lebo zanechal nasledovný testament: Ponevác nemôžem vystáť fajčiara, majú moji synovia Richard a Samuel, jestli sa fajčeniu oddajú, ztratit' zo svojich dedičných podielov po 500 funtov šterlingov (asi 6000 zlatých), ktoré pripadnú ich sestram. Tieto majú nielen právo ale i povinnosť ihneď, jakonáhle by mohli dokázať, že jeden z bratov by fajčil, žiadať od neho tých 500 funtov šterlingov, ktoré si sestry môžu medzi sebou rozdeliť. Miestokancellársky úrad v Irsku ustanovenie tohoto nepriateľa fajčiarov zrušil.

K OBVESELENIU.

Zo školy.

Učiteľ: Móric Konh! Povedzže mi, ako sa cítili židia, keď ich milosť Božia oslobodila zpod egyptského utlačovania?

Móric Kohn: Dhakujem za ophýťanie, dobre!

*

Sám si pomôže.

Lekár: Ako vidím, pán Súkal, zimnica sa zhoršila, najprv vás teda zbavím smädu.

Súkal: Zbavte ma radšej zimnice, pán doktor, smädu sa zbavím sám.

*

Jaké mlieko predávajú v meste.

Pani: Ale počujú, mliečiarka, veď je v tom bľacháci čistá voda...

Mliečiarka: Prosím za odpustenie, na smrť som zabudla priliať trochu mlieka.

Budapeštianska bursa a úradným značením cien dňa 21. augusta.

O b i l i e	Jakoš dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Peniaze	Tovar	Cenne papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	71-81	---	---	Štátny dlh.					
peštianska	77-81	6.75	6.85	Uhorská zlatá renta 4%	122.40	123.00	Prvá uhor. poisť. spol.	4030.00	4050.00
stolnobečhradská	77-81	6.70	6.80	Uhorská korunová renta 4%	99.50	99.55	Pešt. uh. kupec. b.	1172.00	1174.00
Raž (lito)	70-72	5.80	5.90	Uhorské regálové úpisý 4 1/2%	100.00	101.00	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	7800.00	7825.00
Jacmeň na krm	60-62	3.70	4.50	Uhorské premiové úpisý	156.50	158.50	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	594.00	596.00
na pátku	69-64	4.75	5.50	Uhorská tisasko-segedínska po- žička 4%	139.25	140.25	Záložné listy.		
na várku	64-66	4.00	7.50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.25	124.25	Uhorského pozem. úverového ústavu 5%	101.50	102.00
Ovos	39-41	6.00	6.00	Uhorské vyvážkové úpisý 4%	103.25	104.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.50	101.00
Kukurica	73	3.80	3.80	Spoločná požička v beľ. penia- zomoh 4 1/2%	100.55	101.00	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	100.00	100.50
Prosó	---	---	---	Žreby.			Peniaze.		
Repica	---	9.70	10.00	Spolku „Jó sziv“	7.90	3.00	Cisársky dukát	5.63	5.68
Dateľinové semá, luc.	---	28.00	31.00	Uhorského „červeného križa“	8.00	8.40	Dvadsat-frankovník	9.51	9.52
Svinčák červené	---	30.00	31.00	Rakúskeho	18.25	18.50	Nemecká ríšska marka	58.60	58.75
Svinčák vidiecka	---	---	---	Bazilika	6.00	6.20	Striebro	---	---

Kuřtisčiareč Viktora Hornyánszkého v Budapešti.